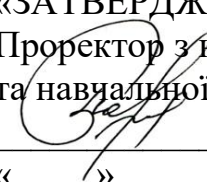

Департамент освіти і науки
Сумської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Факультет підвищення кваліфікації та перепідготовки
Кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

 Світлана ПАНЧЕНКО
« ____ » _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ОК 14. КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Галузь знань: D - Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D3 Менеджмент

Освітньо-професійна програма: Менеджмент і адміністрування

Рівень вищої освіти: другий (магістерський рівень)

Ступінь вищої освіти: магістр

Освітня кваліфікація: магістр менеджменту

Форма навчання: денна/заочна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник: Ключко О. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, спеціальної та менеджменту КЗ СОІППО

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

Засідання кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 11-а від «23» червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Г.Л. Єфремова

Засідання кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 4 від. «28» листопада 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Г.Л. Єфремова

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

28.11.2025 р. _____ Людмила ІВАШИНА

Керівник навчального відділу

28.11.2025 р. _____ Ельвіра ГОЛОВАЧ

Проректор з науково-педагогічної

та навчальної роботи

28.11.2025 р. _____ Світлана ПАНЧЕНКО

Ця робоча програма освітнього компонента не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Статус освітнього компонента	Обов'язковий компонент освітньої програми
Загальна кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин	Загальний обсяг годин – 90 годин. Для денної форми навчання: лекції – 14 годин; семінарські заняття – 16 годин; самостійна робота – 60 годин. Для заочної форми навчання: лекції – 8 годин; семінарські заняття – 10 годин; самостійна робота – 72 годин.
Курс та семестр вивчення освітнього компонента	Денна форма: курс – I; семестр – 1. Заочна форма: курс – I; семестр – 1.
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Мова викладання	Українська
Кафедра що забезпечує викладання	Педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
Інформація про викладача, який забезпечує вивчення освітнього компонента	Клочко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
Інформація про консультації	Очно/ Он-лайн (за потреби)
Пререквізити (передумови для вивчення освітнього компонента)	Основи комунікативної культури керівника
Постреквізити (дисципліни, в яких будуть використовуватися знання, отримані під час вивчення курсу)	Соціальний менеджмент Корпоративна етика та соціальна відповідальність
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компонента є формування у студентів магістратури знаннєвої складової управлінської та психологічної компетентностей; зокрема: знання теоретичних засад та закономірностей функціонування конфліктології як науки, розуміння її специфіки; визначення основ психології управління; оволодіння практичними навичками врегулювання виробничих конфліктів.

Основні завдання вивчення освітнього компонента:

– формування системи теоретичних знань про природу, структуру, динаміку та причини виникнення конфліктів, основні положення конфліктології та психології управління, закономірності управлінської взаємодії та поведінки особистості в організації;

– розвиток практичних умінь щодо діагностики та конструктивного врегулювання конфліктів в управлінській діяльності, зокрема виявлення причин і стадій розвитку конфліктів, вибору адекватних стратегій поведінки, застосування технологій переговорів, медіації та профілактики конфліктних ситуацій;

– формування компетентностей для ефективної професійної взаємодії, прийняття управлінських рішень, розвитку лідерства, мотивації персоналу, управління груповою динамікою та створення сприятливого психологічного клімату в колективі.

3. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. Конфліктологія

Тема 1. Вступ до конфліктології. Загальна теорія конфлікту. Предмет, завдання та основні категорії конфліктології як науки про закономірності виникнення, розвитку та завершення конфліктів. Сутність поняття «конфлікт», його структура, функції, причини та динаміка, основні види й типології конфліктів. Аналіз конфліктної ситуації, її учасників, предмета та об'єкта конфлікту, а також співвідношення понять «конфлікт», «конфліктна ситуація», «конфліктоген» і «конфліктна взаємодія». Конструктивні та деструктивні наслідки конфліктів, можливості їх попередження та регулювання.

Тема 2. Внутрішньоособистісні та міжособистісні конфлікти. Конфлікти у сфері управління. Особливості виникнення та розвитку внутрішньоособистісних і міжособистісних конфліктів, їх психологічні причини та основні прояви. Аналіз типових конфліктних ситуацій, пов'язаних з потребами, цінностями, мотивами, рольовими очікуваннями та особливостями міжособистісної взаємодії. Конфлікти в управлінській сфері: конфлікти між керівником і підлеглими, між працівниками, структурними підрозділами, а також рольові та організаційні конфлікти. Психологічні особливості поведінки керівника в конфліктній ситуації.

Тема 3. Технології конструктивного спілкування та ефективного управління конфліктом. Технології конструктивної комунікації як засіб запобігання та врегулювання конфліктів. Принципи ефективного слухання, асертивної поведінки, надання та отримання зворотного зв'язку, використання «Я-повідомлень», аргументації та переконання. Стратегії поведінки учасників конфлікту, технології переговорів, посередництва та медіації, алгоритми управління конфліктною ситуацією. Навички емоційної саморегуляції, шляхи запобігання ескалації конфлікту та вибору конструктивних способів його розв'язання в професійній та управлінській діяльності.

Змістовий модуль 2. Психологія управління

Тема 4. Психологічні основи управлінської діяльності. Поняття та сутність управлінської діяльності, психологічні закономірності управління. Психологічні механізми прийняття управлінських рішень, мотивація та стимулювання працівників. Управлінська взаємодія та комунікація. Психологічний клімат в організації. Особливості управління групами та

командами. Роль керівника у формуванні ефективного професійного середовища.

Тема 5. Психологічні особливості особистості управлінця. Особистість керівника та її роль в управлінській діяльності. Професійно важливі якості управлінця, лідерські здібності та управлінський потенціал. Емоційний інтелект керівника. Самосвідомість, саморегуляція та стресостійкість. Мотиваційна сфера управлінця. Комунікативні та організаторські здібності. Рефлексія та професійний саморозвиток управлінця.

Тема 6. Психологічні аспекти вибору керівника моделі управління та стилю діяльності. Поняття моделі та стилю управління. Основні стилі керівництва та їх психологічні характеристики. Ситуаційний підхід до вибору стилю керівництва. Взаємозв'язок особистісних характеристик керівника та стилю управління. Вплив стилю керівництва на мотивацію, поведінку та ефективність працівників. Адаптація стилю управління до особливостей колективу та управлінської ситуації.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Розподіл годин за денною формою навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	Усього	у тому числі		
		л	семін.	с/р
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Конфліктологія				
Тема 1. Вступ до конфліктології. Загальна теорія конфлікту	11	4	2	5
Тема 2. Внутрішньоособистісний та міжособистісний конфлікти. Конфлікти у сфері управління	9	2	2	5
Тема 3. Технології конструктивного спілкування та ефективного управління конфліктом	9	2	2	5
Змістовий модуль 2. Психологія управління				
Тема 4. Психологічні основи управлінської діяльності	11	2	4	5
Тема 5. Психологічні особливості особистості управлінця	11	2	4	5
Тема 6. Психологічні аспекти вибору керівника моделі управління та стилю діяльності	9	2	2	5
<i>Усього годин</i>	60	14	16	30
Модуль 2				

ІНДЗ	15	-	-	15
Підсумкове теоретичне завдання (екзамен)	15	-	-	15
Усього годин	30			30
Разом	90	14	16	60

Розподіл годин за заочною формою навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	Усього	у тому числі		
		л	семін.	с/р
1	2	3	4	5
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Конфліктологія				
Тема 1. Вступ до конфліктології. Загальна теорія конфлікту	7	2		5
Тема 2. Внутрішньоособистісний та міжособистісний конфлікти. Конфлікти у сфері управління	9	2	2	5
Тема 3. Технології конструктивного спілкування та ефективного управління конфліктом	9		2	7
Змістовий модуль 2. Психологія управління				
Тема 4. Психологічні основи управлінської діяльності	14	2	2	10
Тема 5. Психологічні особливості особистості управлінця	9	2	2	5
Тема 6. Психологічні аспекти вибору керівника моделі управління та стилю діяльності	12		2	10
Усього годин	60	8	10	42
Модуль 2				
ІНДЗ	15	-	-	15
Підсумкове теоретичне завдання (екзамен)	15	-	-	15
Усього годин	30			30
Разом	90	8	10	72

5. ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності (СК):

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми.

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ

Методи викладання та навчання:

МН1. Словесний метод.

МН2. Наочний метод.

МН3. Самостійне навчання.

МН4. Практичний метод.

МН7. Інтерактивні методи навчання.

Види контролю: поточний та підсумковий (модульний, семестровий).

Форми оцінювання:

Формативне оцінювання:

- ФО1. Письмові та усні коментарі, настанови викладачів у процесі навчання.
- ФО2. Письмові та усні коментарі викладача за результатами виконаного завдання.
- ФО3. Письмові та усні коментарі викладача щодо динаміки навчальних досягнень.
- ФО4. Формування навичок самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

Сумативне оцінювання:

- СО1. Оцінювання результатів виконаних завдань на семінарських заняттях.
- СО2. Оцінювання результатів виконаних завдань за самостійну роботу.
- СО3. Виконання та презентація індивідуального науково-дослідницького завдання.
- СО4. Виконання модульної контрольної роботи.
- СО5. Підсумковий контроль (екзамен).

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЕКТС (ECTS), шкалою (A,B,C,D,E,FX,F), національною 4-х бальною шкалою для екзамену («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, що спрямовані на опанування змісту освітнього компонента з даної освітньо-професійної програми. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється у формі поточного, модульного та підсумкового контролю з даної освітньо-професійної програми. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється у формі поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю знань здобувачів можуть бути усна відповідь та доповнення під час заняття, а також письмові роботи, що передбачені планами семінарських занять.

Модульний контроль проводиться як підсумкова контрольна робота за даним змістовим модулем з метою оцінки результатів знань здобувачів вищої освіти після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Модульна контрольна робота передбачає виконання здобувачами письмової відповіді на питання за визначеними варіантами.

Виконання індивідуального науково-дослідницького завдання (ІНДЗ) з даного освітнього компонента оцінюється у 15 балів.

Підсумковий контроль знань – екзамен, який оцінюється у 25 балів. Форма проведення підсумкового контролю – усна.

Здобувач повинен отримати необхідний мінімум з кожного модуля, включаючи результати самостійної роботи. Здобувач не може бути допущений до складання підсумкового контролю знань з освітнього компонента, якщо він не склав усі передбачені модульні контрольні роботи. Якщо здобувач не набрав потрібної кількості балів, то він не допускається до підсумкового контролю. У

визначений термін такий здобувач повинен представити викладачу у письмовому вигляді виконані завдання передбачені семінарськими заняттями та самостійною роботою. Лише після цього здобувач допускається до підсумкового контролю. Здобувачі вищої освіти, які протягом триместру набрали необхідну кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни, мають можливість: не складати екзамен, а отримати його автоматично, відповідно до рейтингової оцінки, переведеної в оцінку за національною шкалою; складати екзамен з метою підвищення рейтингу з освітнього компонента.

Якщо здобувач виконав і захистив всі види робіт передбачені освітнім компонентом, брав активні участь на заняттях, то до його підсумкової оцінки можуть додаватися заохочувальні бали (до 15 балів). Загальна підсумкова оцінка здобувача вищої освіти з освітнього компонента розраховується за накопичувальною системою і дорівнює сумі всіх балів, які було здобуто на кожному з етапів контролю – поточного, модульного контролю, підсумкового контролю, та заохочувальних балів.

Розподіл балів

	Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2				ІНДЗ	Підсумковий контроль	Загальна сума балів
Складові змістовних модулів	Т 1	Т 2	Т 3	МК 1	Т 4	Т 5	Т 6	МК 2	15	25	100
Кількість балів за темами, т.ч. за видами робіт:	7	7	7	6	10	10	7	6			
- семінарські заняття	5	5	5		6	6	5				
- самостійна робота	2	2	2		4	4	2				
Кількість балів за модуль	27				33						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
31-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-30	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням ОК	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням ОК

7. ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНОГО

ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення

1. Кісіль З.Р., Швець Д.В. Психологія управління: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. 208 с.
2. Конфліктологія: загальна та юридична: підручник / Л. М. Герасіна, М.П. Требін, О.М. Сахань, В. Д. Воднік; за заг. ред. Л.М. Герасіної. Харків: Право, 2021. 224 с.
3. Конфліктологія: навч. посібник / Т. В. Петровська, О. М. Курдибаха; за заг. ред. Т. В. Петровської. Київ: Видавець Позднишев, 2024. 193 с.
4. Конфліктологія та психологія управління: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності D3 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент і адміністрування». Суми: НВВ КЗ СОПППО, 2025. 88 с.
5. Психологія управління: навчальний посібник / укл. В.В.Ягоднікова. Одеса: видавець Букаєв В. В., 2022. 141 с.
6. Руденко Л. А., Сірко Р. І. Психологія управління : підручник. Львів : ЛДУБЖД, 2025. 217 с.

Рекомендована література

1. Долинська Л. В., Матяш-Заяц Л. П. Психологія конфлікту: навч. посіб. Київ: Каравела, 2017. 304 с.
2. Калениченко Р. А., Харіна О. Є. Основи психології та конфліктології для фахової підготовки економістів : навч. посіб. Ірпінь, 2016. 308 с.
3. Конфліктологія: загальна та юридична: підручник / Л. М. Герасіна, М.П. Требін, О.М. Сахань, В. Д. Воднік; за заг. ред. Л.М. Герасіної. Харків: Право, 2021. 224 с.
4. Котлова Л.О. Психологія конфлікту: курс лекцій: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2013. 112 с.
5. Кошова І. В. Компонентна психологія конфлікту: лабораторний практикум. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 126 с.
6. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. [для студентів, аспірантів і викл. вищ. навч. закл. освіти України]. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
7. Методики дослідження психічного здоров'я та благополуччя персоналу організацій: психологічний практикум / за ред. Л. М. Карамушки. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 76 с. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/56142>
8. Менеджмент: теорія, методологія, практика. Менеджмент: теорія, методологія, практика: колективна монографія / За заг. редакцією Г. Л. Єфремової. Суми: ФОП Цьома С. П., 2023. 520 с. <https://me-l.co/852l9u8f>
9. Петрінко В. С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
10. Психологічні основи підвищення управлінської компетентності керівника закладів середньої освіти: навчальний посібник / В. Р. Міляєва. Київ: «ДП «НВЦ Пріоритети», 2016. 36 с.

11. Психологія управління: курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» / укладач О.С. Юрков. Мукачєво: МДУ, 2017. 179 с.

12. Психологія управління: практичний посібник / О. Г. Угрин. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 164 с.

13. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б. Психологія управління та конфліктологія: підручник. Львів: Вид-во ЛТЕУ, 2017. 320 с.

14. Сивогракова З. А., Алексеєнко Н. В. Психологія конфліктів. Соціально-психологічний вимір управління конфліктами: конспект лекції. Харків: УкрДУЗТ, 2020. 52 с.

15. Штифурак В. Є. Психологія управління та конфліктологія : навч. посіб. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 252 с.

16. Яхно Т.П., Курєвіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 175 с.

Нормативно-правові ресурси

1. Кодекс законів про працю України. Верховна рада УРСР; Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII, поточна редакція від 02.05.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню): Закон України № 2759-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2759-20>

3. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи з конфліктами в державних органах: Наказ від 20.06.2022 № 46-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0046859-22#Text>

4. Про медіацію: Закон України від 15.12.2021 №1875-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

Інформаційні ресурси

1. Ефективні комунікації. Психологія управління і мотивація. Управління конфліктами. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Wliv8e4RV0U>

2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Психологічні тести он-лайн. URL: <https://onlinetestpad.com/ua/tests/psychological>

4. Психологія стресу та стресових розладів : навч. посіб. / Уклад. О. Ю. Овчаренко. Київ: Університет «Україна», 2023. 266 с. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/naukovi_vydannia/psihologija_stresy_2023_compressed.pdf

5. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підручник. Суми: Університетська книга, 2008. 240 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0008960.pdf>

6. Тренінги, рольові ігри та управлінські тести. URL: <http://www.ukrainereferat.org/uaref-2604-1.html>

7. Управління конфліктами в організації. URL: https://www.youtube.com/watch?v=v0tB266_64U